

Megnyitó

Elhangzott április 17-én, a Blaskó művészcsalád legidősebb tagjának emlékkiállításán

Hetvenesztendős lenne az a festőművész, akinek most képeit itt Egerben, mondhatni szellemi szülőföldjükön is egy kicsit, köszönthetjük, és a köszöntés pillanatát egyúttal az emlékezés pillanatává nemesíthetjük. Mi, akik ismerhettük és szerethettük: tanítványai és barátai, s remélhetőleg azok is, akik ez alkalommal ismerkednek meg munkáival. Pontosabban szólva: azok egy reprezentatív töredékével.

Egy festőre emlékezünk, és úgy gondolom, a szavaknál sokkal többet mondóan – képeivel. Művekkel, amelyeket ittmaradt üzeneteinek is tekinthetünk; képzelete, festői tehetsége, mesterségbeli tudása ilyenképpen rendezte át látványá az általa alaposan megismert, mélységesen megszeretett világot. Elemzés és teremtés fonódik itt egybe, az alkotás leglényegét jelentő kölcsönhatásba, a festői élmény látványá transzponálásába. A táj, a vidék, a szoba, a tárgyak voltaképpen csak az ihletés mozzanataiképpen vannak jelen, csak annyira, amennyire az emlékezet méltányolja jelenlétüket mintegy a képzelet ellentételezéseként. Konkrét valójuk azonban egyre inkább színné és formává absztrahálódik, összeépülésüket egészen más törvényszerűségek irányítják, mint amelyek eredeti helyzetükben kormányozták őket. **Blaskó János** a magyar festészet olyan mestereivel rokonítható, akik legelvontabb műveiket is a konkrét látványból indították és a mindenkori festői környezetben fogalmazták át vagy éppen őrizték meg kompozíciós elemnek. Nem léptéket, inkább művészi hozzáállást jeleznék, amikor Egri, Gadányi vagy Barcsay hevét idézem föl.

Úgy vélem azonban, ha Blaskó János legjelentősebb műveit vizsgáljuk, kiváltképpen, ha együtt látjuk és nézünk még valami folyamatot is érzékelünk, rá kell ébrednünk ennek a festészetnek mind konstruktivista, mind pedig szürrealista ihletettségre. Az ellentmondás (hogy tudniillik egyszerre érzékelünk építkező és kifejező karaktert) látszólagos: ezen a különös mezsgyén jöttek létre századunkban jelentékeny életművek. Könnyen érthető metaforával fogalmazva, költői alkutú festők jártak rajta, akik – virtuóz formamesterek lévén – nem tartottak az élmény megszerkesztettségétől, képesek voltak átmenteni az emóciók üdeségét, erejét. Blaskó János elegánsan könnyed Nap-sorozata előtt – hogy csupán kiragadjak egy példát – fölismerhetővé válik a vázolt alkotói gesztus: az elementáris élmény erőteljes színkonstrukcióként villan szemünkbe. Ugyanakkor a végtelenség metafizikai élménye vibrál gondolataink között; a képek váratlanul kitágulnak, jelentéstartományuk gazdagodik.

Természetesen egy ilyen kamarakiállítás inkább a figyelem fölkelését célozza, semmint az életmű számbavételét. Arra azonban mindenképpen jó, hogy újból meggyőzzön, mostohán bánunk értékeinkkel, könnyed divatok után szaladgálunk, a pillanat fölszínes meglepetéseit hajszoljuk. Megítélésem szerint a magyar művészet bőségesebb, szerteágazóbb, mint azt a gerincvonal menti látványos elemzések bizonygatják; ezt támasztja Blaskó János munkássága is.

Fábián László